

Nr 62

Utlåtande i anledning av motion om samordning av olika myndigheters rehabiliteringsverksamhet.

I den till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionen II: 304 av herr *Mellqvist m. fl.* föreslås att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en utredning om en organisatorisk samordning av den av olika myndigheter bedrivna rehabiliteringsverksamheten.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen.

Tidigare riksdagsbehandling

Vid 1969 års riksdag väcktes en motion (II: 1007) i vilken bl. a. hemställdes om en utredning rörande lämpligheten av en samordning eller omfördelning av den av olika myndigheter bedrivna verksamheten på rehabiliteringsområdet för skapande av en enhetlig organisation. Motionen behandlades av allmänna beredningsutskottet i dess utlåtande 1969: 46. Den av utskottet avstyrkta motionen avslogs av riksdagen.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från socialstyrelsen, riksförsäkringsverket, statskontoret, arbetsmarknadsstyrelsen, statens handikappråd, Kommunförbundet och Landstingsförbundet.

Socialstyrelsen hänvisar i sitt yttrande till vad styrelsen anförde om samhällets rehabiliteringsverksamhet i anledning av motionen II: 1007 till 1969 års riksdag. I sistnämnda yttrande framhölls bl. a. följande.

Samarbete mellan de centrala myndigheter som har hand om handikappfrågor och rehabilitering sker på en rad olika sätt. Exempel härpå utgör statens handikappråd, samarbetsdelegationen inom arbetsmarknadsstyrelsen och sjukvårdsdelegationen inom socialdepartementet. För en enhetlig utveckling av den del av rehabiliteringen som rör tekniska hjälpmedel har tillkomsten av handikappinstitutet stor betydelse. Beträffande samverkan på det landstingsregionala planet erinrar styrelsen om de arbetsvårdsdelegationer som finns i de flesta län samt de av några landsting inrättade rehabiliteringsnämnderna. En förbättrad samordning avseende den enskildes behov av omvårdnad har också främjats genom det ansvar som direkt ålagts socialnämnderna genom ändring av socialhjälpslagen år 1968. Råd och anvisningar rörande denna verksamhet kommer snart att utfärdas av styrelsen, som likaså avser att inom kort utge råd och anvisningar för en för-

bättrad hjälpmedelsorganisation i sjukvårdsområdena.

Styrelsen har vidare i samråd med skolöverstyrelsen genomfört två kurser i samarbetsmetodik för personal inom rehabiliteringsområdet. Detta ämne borde enligt styrelsens åsikt ingå i grundutbildningen för all personal som sysslar med rehabilitering och omvårdnad i vidaste bemärkelse. Även annan kursverksamhet bedrivs eller planeras.

Vidare upplyses i socialstyrelsens yttrande över årets motion att en försöksverksamhet på det lokala planet för handikappades anpassning genom samrådsgrupper mellan socialvård, arbetsvård och försäkringskassa f. n. pågår i Kopparbergs län. Erfarenheterna av verksamheten har varit goda.

Ytterligare några landsting har inrättat rehabiliteringsnämnder för en effektivare samordning och planering av olika rehabiliteringsresurser. Handikappkonsulenter/kuratorer biträder bl. a. med uppspårande och eftervårdande verksamhet. Även av denna verksamhet har erfarenheterna varit goda.

Beträffande en organisation för samordnad planering på rikspanet förordade socialstyrelsen i yttrandet över motionen II: 1007 vid 1969 års riksdag att en motsvarighet till rehabiliteringsnämnderna måtte inrättas på departementsnivå i form av en arbetsgrupp under socialdepartementets sjukvårdsdelegation.

En utredning som beaktar erfarenheterna av den samverkan som redan organiserats i olika former och på skilda nivåer borde, anser socialstyrelsen, kunna bli ett värdefullt komplement till pågående utredningar rörande rehabiliteringsverksamheten. Styrelsen tillstyrker därför en förutsättningslös utredning angående former för samverkan mellan olika myndigheter och huvudmän med ansvar för såväl medicinsk, social och yrkesinriktad rehabilitering som undervisning av handikappade barn och ungdomar.

I *riksförsäkringsverkets* remissvar anförs att ett förenklat regelsystem för ersättning vid rehabilitering bör beaktas vid pågående och eventuellt förestående utredningsarbete på området.

Statskontoret instämmer med motionärerna angående svårigheterna till återanpassning för de i olika sammanhang handikappade och ansluter sig till uppfattningen om behovet av ett intimt samarbete mellan alla engagerade parter. I statsverkspropositionen 1970 har chefen för inrikesdepartementet påpekat behovet av personalförstärkningar vid arbetsmarknadsverket för utbyggnad av kontaktnannaverksamheten vid olika vårdinstitutioner.

Statskontoret anser att frågan om tillfredsställande samordning av rehabiliteringsarbetet är så väsentlig att en utredning syftande till en mera genomgripande samordning är motiverad. Frågan om en sådan utredning torde emellertid böra prövas först sedan resultaten föreligger av de åtgärder, som kan förväntas med anledning av statsverkspropositionen 1970 samt av de nu pågående utredningarna. Ämbetsverket vill därför för närvarande inte tillstyrka motionärernas hemställan om utredning.

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) anser att den ledande principen för rehabiliteringsverksamheten bör vara att de handikappade så långt som möjligt skall jämföras med och ha tillgång till samma resurser som andra grupper. Strävan till integration innebär att samhällets ordinarie serviceorgan i högsta möjliga grad bör utnyttjas också av de handikappade. Denna tanke leder till att deras utbildning bör ombesörjas av ordinarie utbildningsorgan, deras bostadsförsörjning av bostadsorganen, deras sjukvård inom den vanliga sjukvårdens ram, att deras behov av arbetsförmedlingsservice så långt som möjligt bör tillgodoses inom arbetsmarknadsverkets ram etc. Organisatoriska och administrativa särinrättningar bör således i möjligaste mån undvikas.

Sammanfattningsvis sägs i yttrandet, att verket har ett fortlöpande, intimt och systematiskt samarbete med övriga rehabiliteringsorgan i syfte att uppnå högsta möjliga samordning och effektivisering i det fortlöpande arbetet. Eventuella brister i samarbetet syns i främsta rummet vara beroende av bristande personella och andra resurser att utnyttja redan förefintliga kontakt- och samarbetsinstrument och mindre på grund av brister av organisatorisk art.

Statens handikappråd anför att handikapporganisationerna starkt upplever behovet av samordning av olika myndigheters rehabiliteringsverksamhet. Om motionärernas förslag att samordnande uppgifter skulle tilldelas ett redan befintligt organ, t. ex. statens handikappråd, framhåller rådet att dessa önskemål väl stämmer överens med den diskussion som förts inom rådet om en omorganisation av dess verksamhet. Enligt denna diskussion skulle det i rådets styrelse förutom representanter för handikapporganisationer även ingå representanter för departement och centrala ämbetsverk samt kommun- och landstingsförbunden. Ett handikappråd med en sådan organisation skulle kunna ha samordnande uppgifter samt kunna följa utvecklingen på området och ta de initiativ som kan erfordras. Rådet anser i likhet med motionärerna att ett samordningsorgan av denna karaktär skall ha informationsuppgifter eftersom informationen om den samhällsservice som finns för handikappade är mycket bristfällig.

Sammanfattningsvis anser rådet att behov av organisatorisk samordning av rehabiliteringsresurserna finns samt att en utökad konsultentservice behövs.

Slutligen betonar rådet att resurserna inom de olika rehabiliteringsområdena är otillräckliga.

Kommunförbundet finner ej skäl tillstyrka motionärernas utredningsförslag.

Landstingsförbundet avstyrker motionen.

Utskottet

I motionen föreslås en utredning rörande organisatorisk samordning av den av olika myndigheter bedrivna rehabiliteringsverksamheten.

I ett av handikapputredningen till socialministern den 3 november 1970 överlämnat delbetänkande med titeln »Bättre socialtjänst för handikappade» (SOU 1970: 64) tas bl. a. spörsmålet om bättre samordning i handikappfrågor upp. I betänkandet föreslås bl. a. att handikappråd med samordnande funktioner inrättas i varje kommun och i varje län. Dessutom bör statens handikappråd ombildas till ett samarbetsorgan mellan berörda ämbetsverk, kommunernas och landstingens centralorgan samt handikapprörelsen.

Eftersom motionärernas önskemål således redan tillgodosetts får utskottet hemställa,

att motionen II: 304 inte må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 november 1970

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Helge Karlsson (s), Blomquist (m), Ove Karlsson (s), fru Grethe Lundblad (s), fröken Pehrsson (cp) och fru Florén-Winther* (m);

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Larsson i Borrby (cp), Johansson i Simrishamn (s), Johansson i Skärstad (cp), fru Fränkel* (fp), fru Åsbrink* (s), herrar Green (s), Rosqvist (s) och Sellgren (fp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.